
DZIENNIK

PATRYOTYCZNYCH POLITYKOW.

W Lwowie Dnia 24go Lutego 1793.

N^{ro}. 15.

Z POLSKI.

Pewne wiadomości.

Dnia 14. Lutego nowy Po-
fel Moskiewski miał Audyen-
cyą u RPtey, i Króla JMCi
Polskiego. General en Szef, i
Kommendant Woyska Mo-
skiewskiego w Polfcze Baron
de Igielström rozkazy Carowy
Iey MCi względem liwrun-
ków w 4 listach do Barona de
Bühler pisanych odebrane kom-
munikował, z tą rek wizycyą,
ażeby one Nayiaśnieyszey Ge-
neralney Konfederacyi dla Iey

wiadomości przesłane były.
Do Kommissyi zaś Prowianto-
wey RPtey Polskiej tenże Ba-
ron Igielström następujące or-
dynanse wydał.

Kopia Ordynansu od JW. JPana
Barona de Igielström Generała en
Chef, i Kommendanta woysk Ros-
syjskich do Kommissyi Generalney
Prowiantckiey danego w Warsza-
wie dnia 13. Stycznia 1793. R.

3. Lutego
Nayiaśnieysza Imperato-
rowa Ieymość rozkazawszy mi,
Ff aże-

ażebym uczynił obrachunek i zapłatę za prowianty i furaże dostarczane dla wojska od weyścia onego w Polskę, aż do 1go Stycznia w Roku terażniejszym, czyli to przez kupno, czyli przez liwrunek, czyli przez inne sposoby według zleceń Konfederacyi generalney: Ażeby wola iey Imperatorskiej Mości w tym iak nayprędzey była wykonana, zalecam Kommissyi Generalney Prowiantowey, aby uczyniła i oddała mnie obrachunki potrzebne mi do tego celu, z objaśnieniem potrzebnym względem następujących artykułów:

1mo. Rachunek generalny, któryby oznaczał wielość prowiantow i furażów, których potrzebowano dla wszystkich woysk regularnych i nieregularnych, Kawaleryi, Infanteryi, Artyleryi, tudzież koni Artylerycznych, które były w Polfcze w Armii Ukraińskiej, iako też dla tych, które były w Litwie pod komendą JW. Generała en Cheff i Kawalera wielu orderów Michała de Kreczetników. Ten

rachunek powinien bydź uczyniony dwoiaki: Pierwszy oznaczający wielość ludzi i koni, na które aktualnie odbierano prowianty i furaże.

zdo. Takowy rachunek powinien bydź zrobiony na trzy terminy. Pierwszy termin będzie od dnia weyścia woysk w granice Polskie, aż do dnia wstąpienia ich do Warszawy, kłaść się będą w tę liczbę nie tylko te pułki, które aktualnie weszły do Warszawy, ale też i inne wszystkie, które się istotnie pod ten czas znajdowały w Polfcze i w Litwie. Drugi termin będzie od czasu wstąpienia wojska do Warszawy aż do 1go Stycznia w roku terażniejszym. Trzeci zaś od dnia 1go Stycznia aż do dnia 1go Marca w tymże roku. W tym ostatnim terminie potrzeba zrobić dwa przedziały: pierwszy oznaczać będzie liczbę woysk, które podług woli Jey Imperatorskiej Mci zostaną pod moją komendą w Polfcze i w Litwie, a drugi liczbę tych, które z Armii Ukraińskiej i Litewskiej idą pod komendą

Ge-

Generala En Chef Kavalera wielu orderow JW. Michała Kreczetnikowa, do tegoż rozdziału potrzeba jeszcze przydać do niego obrachunek prowiantow na dni 20. z gory, które Pulki powinny mieć stosownie do rozkazow Jey Imperatorskiey Mci.

3tio. Zawiadomic dokładnie o wielości Prowiantów i furazów, które woyska odebrały nayprzod od Obywatelow kraioowych podług zaleceń Konfederacyi Generalney za kwitami dawanemi na nie. 2do. Tych, na które kwitów nie ma. 3tio. Tych, które przez liwrancyą dostarczone były: Wyrazić trzeba w rachunku cenę i gdzie liwrunek był zrobiony za kontraktami legalnie uczynionemi, czyli za rozkazem Kommendanta Generalnego, i czyli są na to dokumenta. 4to. Te, które Pulki same pokupowały, albo one mają z tego, co z Ekonomiki im zostało. Jeżeli je mają z kupna, trzeba wyrazić kwity, od przedawających na odebrane pieniądze dane, i zebrać one, ażeby

można dokładnie doysć szacunku oznaczonego, oraz zapłaty, i gdzie się znajduią ci, którzy przedawali.

4to. Jeżeli z obrachunku całkowitey wielości prowiantów i furazów dostarczonych przez Obywatelow, czyli za liwrunkiem, albo przez Pulki same pokupionych, okaże się, że wzięto więcey niżeli potrzeba dla ludzi i koni, trzeba więc wyrazić osobno na boku to, co było wzięto nadto, przez kogo, i gdzie.

5to. Antecessorowie moi JJWW. Generalowie En Chef Kommendaci i Kawalerowie wielu Orderów, Michał Kochowski, i Michał Kreczetnikow wydali summy znaczne na prowianty i furaze dla woyska, dla tego potrzeba zasiagnąć od wszystkich Kommislyi prowiantowych znajdujących się w Polźcze i Litwie od Generalow kommanderujących dywizyami woysk, i od wszystkich Pulków dokładne zawiadomienie, wiele pieniędzy im dano na kupno prowiantów i furazów, podług

dług ceny ustanowionej, czyli wyżej. — Potrzeba też uczynić opisanie dostateczne z okolicznościami, w którym wyrazić trzeba summy przez niektórych Panów Kraiowych i kommissarzów wzięte z summy extraordinarynej, za dostarczone przez nich prowianty i furaze dla wojska. Ażeby takowe wydane pieniądze były zweryfikowane, trzeba mieć z Kommissyi od pierwszego Kommissarza woennego w Warszawie albo w Wilnie zaświadczenie, któreby oznaczało, dzień, wiele komu, i za czym ordynansem dano je z Summy extraordinarynej, jeżeli się znajdują w Xieęgach podpisy biorących pieniądze, albo jeżeli są jakie inne dostateczne dowody. Wyidzie odemnie rozkaz, ażeby te zawiadomienie poprzedniczo przesłane było do Komissyi Generalnej Prowiantckiej.

6to. Najiaśniejsza Imperatorowa Jeymość rozkazała uczynić zapłatę za prowianty i furaze z Polski i Lit-

wy wybrane ceną następującą, to jest: do czasu wstąpienia wojsk do Warszawy ceną zwyczajną Rossyiską nazwaną Staadzka. Od tego zaś czasu aż do 1go Stycznia w tym Roku i nadal mąka po dwa Ruble, krupy po cztery Ruble, owies po Rublu iednym, kopieek 30 czetwert, siana Pud 10 kopieek. Podług tey ceny rachunek pieniędzy należących powinien być zrobiony, ale w osobnej Rubryce, trzeba wyrazić, sumę, która przewyższa tę cenę, i która wynika z Kontraktow, dyspozycyi, czyli rozkazow kommandantow generalnych wojska, a nawet wyrażając to, trzeba oznaczyć i różnicę czasu.

7mo. Trzeba wypisać w każdym rachunku wyżej wyrażonym wiele wynosi summa, którą za prowianty i furaze należy zapłacić podług ceny Sztaadzkiej, a wiele z dodatkiem z summy extraordinarynej.

8vo. Należy wyrachować wiele powinien z tego wypłacić

cić JW. Generał en Cheff, i kawaler wielu orderów Michał Kreczetnikow za prowianty i furaze dostarczane dla wojska pod jego kommandą będącego, od dnia 1go Stycznia aż do dnia pierwszego Marca w terażniejszym roku, zawierając w to dostarczenie prowiantow z góry na 20 dni.

Oryginał jest podpisany.

Generał En Cheff Baron
d'IGIELSTROM.

Usprawiedliwienie się

Omyłkę przez Drukarnią w Dzienniku pod Nrem 14 przez opuśczenie początku Testamentu Ludwika XVI. a wyrażenie w nim Kontynuacja onegoż popelnioną Przeświętna Publiczność przebaczyć raczy, która postrzeżona tu się poprawia, gdy początek tego Testamentu następujący kładzie się:

TESTAMENT LUDWIKA
XVI.

W Imię Trojcy Przenajświętszey, Oyca, Syna, i

Ducha Świętego. Dziś to jest dnia 25 Grudnia 1792 Ponieważ ja imieniem Ludwik 16 Król Francuzki, już więcej iak cztery Miesiące z moją Familią w wieży Tempel zamknięty jestem, a to wprawdzie od tych, którzy niedawno moimi poddanymi byli. Gdy procz tego z wszelkiej współczności, a od dnia 11 tego Miesiąca nawet z obcowania z moją Familią ogolony zostałem, i w procesie zawikłany jestem, którego koniec dla różnych pałfy ludzkich żadną miarą przewidzianym być niemoże, a względem niego żadnego prawa niemasz, któreby do niego iaki pozór, lub szrodek dawało, ja zaś procz Boga żadnego Świadka myśli moich niemam, przeto w obecności iego moją ostatnią wolą, i sposób mego myślenia oświadczam. Duszę moją stworcy memu polecam, i proszę go, ażeby ją do miłosierdzia swego przyjął, i onę nie podług tego, iak zasłużyła, ale podług zasług Zbawiciela Naszego Jezusa Chrystusa, który się swemu Oy-

Oycu niebieskiemu za nas ludzi na ofiarę oddał, sładził, chociaż my, a osobliwie ja tego niegodnemi iesteśmy.

Umieram w ziednoczeniu naszej Świętey Matki Rzymko Katolickiego Apostolskiego Kościoła, którego władza od nieprzerwanego następstwa Piotra Świętego, któremu go Jezus powierzył, pochodzi.

(To co potym następuje w Dzienniku pod Nrem 14 znayduje się.)

Dalsza Kontynuacja Testamentu Ludwika XVI.

A iako z iedney strony rozpuštena niewdzięczność owych ludzi, ku którym, iako i ku ich pokrewnym, i przyiaciółóm moje postępowanie sobie nieczym innym, tylko łańcuchem dobrodzieystw było, wielce mnie martwiła, tak z drugiej strony serce moje niezmierną pociechę miało, gdy przychylnosc, i bez wszelkiego własnego zysku losem moim zatrudnianie się postrzegalem, które wiele osób

okazało. Proszę ich więc, żeby moje nieograniczone dziękczynienie za to przyjęli. W terazniejszy rzeczny położeniu obawiał-bym się ich na niebezpieczeństwo wystawić, gdybym się iasniej wyrażał, polecam iednakże memu Synowi w szczególności, żeby wszelkiedy i każdej sposobności upatrywał, ażeby ich poznał.

Tymczasem sposób myślenia Narodu potwarzać sładziłbym, gdybym Synowi memu Panów Chamilly i Hue iawnie niezalecił, ponieważ oni się z prawdziwego do mnie przywiązania rozmyśli, ażeby się ze mną w tym smutnym pomieszkanu zamknęli, a ledwo co niefortunliwemi ofiarami nieśli się. Także polecam mu Clery, którego troskliwosc koło mnie dostatecznie wychwalić niezdolam. A że ten aż do końca przy mnie został, przeto JMCP. Deputatów Powszecchnosci upraszam, ażeby mu suknie moje, zegarek kieszonkowy, woreczek mój, i inne drobne sprzety, które

re

re w Radzie Powszeczności
złożone są, oddali.

Przepuszczam także chętnie z całego serca mego tym wszystkim, którzy zle traktowania, i przymls, których względem mnie użyto, za chwały godne poczytali. Znalazłem przecież niektóre czule, i politowanie mające osoby. O! gdyby one tey spokojności w sercach swoich używały, ktorey im ich sposób myślenia pozwalać musi. Proszę JJPP. Malherbes, Tronchet, i Desseze, ażeby tu wszelkie moje dziękczynienie, i wyrazy moiey wdzięczności za wszystkie ich prace i starania przyjęli, które sobie dla mnie zadali.

Nakoniec oświadczam przed Bogiem w tym momencie, którego przed nim stanąć gotów jestem, iż żadnego z tych występków, z którymi się przeciw mnie popiliuą, sobie sam do wyrzucenia nieznayduię. Dan (dwa razy) w Tempel dnia 25 Grudnia 1792. Ludwik.

Tu ieszcze dwa Anekdoty dla odryśowania charakteru Ludwika i Francuzów przytaczają się następujące:

W wigilią przed Krolobóystwem rzucił się Malherbes do nog swego przeszlego Monarchy cały łzami zalany. Ludwik do serca go swego z żalem, i serdecznością przycisnął, a chcąc go pocieszyć rzekł; „Jeżeli mię kochasz „ naleyfzy Malherbes! cze- „ muż mi zazdrościsz iedy- „ nego mieysca mego schro- „ nienia, ktore mi ieszcze „ po tylu nieszczęśliwych „ przypadkach pozostae? „ Ach moy Krolu! odpowie- „ dział Malherbes, ledwo co „ z żalu mowić mogący, „ Jeszcze iest tu nadzieia, „ lud iest wspaniałomyślny „ i sprawiedliwy. „ Nie, nie! „ rzekł Ludwik: Już więcey „ żadney nadziei niemasz, „ oni chcą moiey smierci, a „ ia na nią gotów iestem! „ Nieplacz mój kochany „ Malherbes! Zobaczemy się „ kiedys z sobą na lepszym „ swiecie.

Z FRANCYI.

Pewne wiadomości.

Gdy szlachetna krew Ludwika wypłynęła, znaleźli się Hannibalowie, którzy sobie tą *krwią* brody czerwono pomalowali.

Na Seffyi pod 25 Stycznia Corka sztychem pchniętego Współczłonka Pelletier, którego fanatycki pogrzeb wprawdzie raz opisać przyrzekło się, lecz dla szczupłości miejsca to się teraz uskuteczyć niemoże od Brata jego Narodowej Konwencji prezentowaną była. Wziął on ją zaraz na ręce, skazał na Prezydenta, i rzekł, moja Synowico patrz na twego terazniejszego Oycę! Potym obrocil się do Współczłonków Narodowej Konwencji i do przytomnych obywateli, skazał na swą Synowicę i mowił: Ludu! patrz na twe dzieci! — Proponowano więc, i udekretowano, iż Corka Michała Pelletiera Sufanna Pelletier za Corkę Oyczyzny adoptuje się.

Wojsko lądowe, o którym się ostatnią razą namieniło, iż Stan jego do 502800 ludzi udekretowany został, następującym sposobem rozdzielone będzie. Od Dünkirchen aż do Maas 15000, między Maas i Sarre 50000, od Moguncyi aż do Gex 150000, na Alpach i Var 40000, na Gorach Pyreneyjskich 40000, przy Chalons 25000, na rezerwę przeciw Anglii na brzegach Morskich kanału częścią do obrony brzegów morskich, częścią do wysadzenia na ląd 47000 ludzi. Dnia 26 Stycznia Dumourier z Paryża do Wojska odiechał. Nowina o zuchwałym zaboystwie Ludwika XVI. niedobry skutek w wojsku zrobiła, największa liczba officerów przechadza się w ponurym milczeniu, a prostym żołnierzom ten przypadek utaić troskliwie starają się.

Tym czasem zdaie się, iż Narodowa Konwencja wkładał wżyskich Tyrannów lud Stołecznego Miasta publicznemi widowiskami rozrywać chce. Po pompie pogrzebowey

wey Peletiera dała Ludowi dnia 27 Komedią o Izczeptaniu młodego dębu na rynku Carouffel, na którym się Konfederaci, Sansculottes, i Paryzka Gwardia na popieranie Króloboystwa sprzyśli, gdy koło drzewa wolności, w obecności Voluntarjuszów z Departamentu, 24 Współczłonków Narodowej Konwencji, wżyskich Korpusów Rządu, Uzbroionych Departamentów i Paryzkich żołnierzy 84 włóczniów, każda z imieniem iednego Departamentu do koła zatknięte zostały, a nakoniec Prezydent, Municipalność, i pianie pospólstwo potym tańcowało, krzyczano *ça ira* to iest poydzie to kolejką w kołko.

Deputacia Dozorcza takowego Despotyzmu używa, iż sam Buzot dnia 28 głos swój przeciw tym gwałtownościóm w Narodowej Konwencji podnieść musiał, „Nie mało na tym zależy, żeby na osobistą wolność każdego obywatela uważano, a Deputacia Dozorcza codziennie ją obraża. — Jeżeli Narodo-

wa Konwencja swoiey Deputacyi granic nie opisze, to ona sama z sobą w przeciwnieństwie będzie. W tym rzeczy położeniu ieżli obywatelów dręczyć tak będziemy, ieżli ich przeciw Rewolucyi zaostrzemy, któż tę wojnę zapłaci, któż ją prowadzić będzie? Czyliż oni nie spytaią się, za kogoż to się bić będziemy? Wżyskko o wybadywaniach gadaią, wżyscy obywatele patrzą na siebie z nieufnością, nikt nieśmie serca swego drugiemu otworzyć, każdy bać się musi, ażeby za iedno słowko do więzienia Opackiego posłany niebył, i tam 2 Września niedoczekał się.

List także Kommissarzów z Mossel, i Niższego Renu z Straßburga dnia 20 Stycznia mniey sprzyiające zdanie o rozporządzeniach do obrony daie, i okazuje, że pomimo tak strasznych rozporządzeń wielka hołota znayduie się, który iest takiey osnowy, „Obowiązkiem naszym być sądziemy donieść, że woysko składa się teraz (*risum teneatis*)

amis amici: wstrzymajcie się od śmiechu przyjaciele) — Infanteryi 3180 ludzi, Kawaleryi 350, 16 armat, 5 wozów prochowych, i 14 kanonierów naprzeciw Strafsburga stoją. Teraz Custine 16 armat żąda, choć mu to tajno nie jest, iż od Frankenthal aż do Hüningen 17 tylko armat połowych tam znajduie się, sam Landau tylko 4 armat ma. Jesteśmy w wielkiej troskliwości. —

Na Sessyi dnia 30 Stycznia nadgrode 10000 Liwrów za przystawienie zaboycy Pelletiera udekretowano. Jeszcze na tę samą Sessją przyszło pismo z Ferges les Eaux Departamentu Niższej Sekwany Paryzkiej, iż on tamże przytrzymanym został, lecz się z pistoletu zastrzelił.

Na Sessyi dnia 24 w Wieczór Rabaud de St. Etienne Prezesem obrany jest.

Dubois — Crancé imieniem Deputacyi Woiennej Relacją względem woyska uczynił, które na wyprawę

woienną w Roku 1793 użyte być ma. Narodowa Konwencja z powodu robot do tego relacją mających udekretowała, iż woyska z 502800 składać się mają, w którey liczbie 50000 konnych, i 20000 Artillerystów zawierać się będą.

Już na Sessyi dnia 29go Stycznia Lamarque i De Salles względem projektu ułożenia Ministerium Woiennego od Syeges imieniem Deputacyi Powszeczney Obrony podanego mówili, po których głosie wielu innych żywiej się w tey mierze tłómaczyli, po między któremi Fabre, Eglantine, i Barerre popisali się. Przeto też na Sessyi projekt ostatniego z niektórymi odmianami udekretowany został. Na potym więc tylko ieden wprowadzie Minister Woienny, iednakże z sześciu Adjunktami od niego samego nominowanemi, będzie. Deputacia zaś Woienna, z sześciu proporcjonalnych Wydziałów składać się ma.

Sessia dnia 1 Lutego wypowiedzeniem wojny Anglii i Hollandyi sławna była. Bris- sot imieniem Deputacyi Powzecznego Baspieczeństwa zrebil projekt, w którym sobie naywiększey żwawości pozwolil, i przelozył koncept do Deklaracyi wojny, który iednomysłenie przyiętym zostal. Dekret ogłoszenia wojny Królowi Angielskiemu i Sztatuderowi Hollenderkiemu te powody z początku do tey decyzyi w sobie zawiera. Iz Król Angielski od 10go Sierpnia 1792 dowody przyłączenia się swego do koalicyi ukoronowanych głow dal, iz natenczas zaraz swego Ministra odwołał, i Radę Wykonawczą nieuznał, iz Angielski Cabinet dla Suspentyi Króla Francuzkiego swą korespondencyę przerwiał, i plenipotencyą Narodowey Konwencyi nieuznał, iz Posła Rzpltey Francuzkiey nieuznał, iz skupowaniu zboża, broni &c. przeszkadzano, iz przeciw Traktatowi 1736 wiele okrętów zbożem dla Francyi naladowanych zabrano, iz przez Akt Parlamentowy

Cyrkulacyi assignatów zakazano, że przez ieden Akt wszystkich Francuzow tam będących, lub przybyłych inkwizycyóm poddano, iz emigrantóm pomocy dodawano, i herfztów huntu do osad wschodnich Francuzkich bardzo mile przyięto, iz znaczne uzbraiania się na morzu i lądzie nakazano, że Angielskie Ministerium przychylnych Francuzkiey Rewolucyi przesładuje, i Francuzką Rzpltą wstydu cechą piętnować, i na nią wszystkie złorzeczenia Angielskiego Narodu, i całej Europy sprowadzić starał się, iz pomimo usiłowań Rady Prowizorialney Wykonawczey przy tym Systema zostano, i operacyóm woyska Francuzkiego w Niderlandzie przez Eskadnę naprzeciw Szeldzie wyslaną przeszkodzono, iz za odebraną wiadomością o ścięciu Ludwika XVI Posłowi Francuzkiemu oznaymiono, ażeby w 8 dni z Państwa Angielskiego wyiechal, iz wiadomo jest, że Anglia z Cesarzem w przeszłym Miesiacu Styczniu alians zawar-

warła, a zatym do skrytey zmowy nieprzyjaciół Francuzkich przystąpiła, iż Anglia Statudera Hollenderskiego do tey koalicji wciągnęła, iż wszystkie czynności Dworu Angielskiego, Hollenderskiego oczywistym nieprzyjacielstwem są, i z wypowiedzeniem wojny równają się. Narodowa więc Konwencja dekretuje.

I. Artykuł. Narodowa Konwencja ogłasza imieniem Narodu Francuzkiego, iż przez wzgląd rozmaitych zwyż przytoczonych nieprzyjacielskich kroków i zaczepek, Rzplta Francuzka w wojnie z Królem Angielskim i Statuderem Hollenderskim znajduje się.

II. Art. Narodowa Konwencja Radzie Prowizoralney Wykonawczey nakazuje, ażeby wszystkich sił użyła, które iey do odparcia zaczepek, i napaści, tudzież do utrzymania niezawisłości, godności, i pożytku dla Rzptej Francuzkiej potrzebniemi zdawać się będą.

III. Art. Narodowa Konwencja daie moc Radzie Wykonawczey, ażeby morską potęgą Rzpltey takowe rozporządzenia uskuteczniła tak, iak pożytek Kraiu tego wymagać zdaie się, i żeby wszystkie osobne rozporządzenia, które przez poprzedzające Dekreta tey okoliczności tyczące się wydała, odwołała.

Na Sessyi dnia 31 Stycznia złączenie się Hrabstwa Nizza z Francuzką Rzpltą udekretowane zostało.

U W I A D O M I E N I E.

Pewny Pan iadący do Wiednia parokonną bryczką wygodną zakrytą z iednym służącym, — ofiaruje się wziąć z sobą w podróż iedną osobę pod kondycją dzielenia wspólnie expensy podróżney, tenże ofiarujący może podług potrzeby współnika podróżnego, którego szuka, przyspieszyć, lub spoznić takową podróż. Można się wkrótce adresować do JPana Antoniego Kopytowskiego w Kamienicy JPana Andzołowskiego na rym piętrze na przeciwko Kościoła Katedry na Ulicy Halickiej.